

betydningsfuldt, at der var en økonomisk pulje som kunne søges af organisationerne.³⁹

EKSEMPEL: Drys Ind efterspørger øget finansiering af transport til ensomme ældre

Værestedet Drys Ind på Amager er et frivilligt organiseret, socialt tilbud, hvor voksne og ældre kan mødes i stedets café eller deltage i kulturelle og sociale aktiviteter i eller udenfor værestedet. Stedet forsøger at være et tilbud til personer, der oplever uønsket social isolation og ensomhed, fx hjemmeplejemodtagende ældre i egen bolig. Stedet forsøger derfor at motivere ældre til at deltage i aktiviteter ved at bistå med hjælp til transport med taxa, hos ældre der har svært ved at forlade egen bolig af fysiske eller psykosociale årsager. Drys Ind efterspørger øget mulighed for kommunal medfinansiering af transport til ensomme ældre, der skal støttes eller motiveres til at deltage.

6.2.3 Organisationerne vil mødes med SUFs medarbejdere i lokale netværk

Det, der konkret opleves som den store udfordring for de frivillige organisationer, er fraværet af kontaktflade til forvaltningens institutioner og ansatte. Organisationerne oplever forvaltningen som lukket og har svært ved at finde vej til relevante aktører ved ønsket om kontakt. Organisationerne efterspørger konkrete organisatoriske strukturer, der understøtter at parterne opnår større kendskab til hinanden og etablerer lokale kontakter. Organisationerne efterspørger adgang til et forvaltningsbaseret netværk med henblik på:

- Organisationerne har brug for konkret kendskab til, hvem der er relevant at samarbejde med, dvs. viden om forvaltningens organisatoriske opbygning i institutioner og enheder og placering af hhv. hjemmepleje, plejeboligheder, forebyggende medarbejdere m.fl.
- Konkrete, lokale netværk skal danne grundlag for det personlige møde mellem organisationerne og forvaltningens medarbejdere. Personlig kontakt, kendskab

³⁹ Evaluering af projektgruppens arbejde i Projekt Ældres Netværk, 2010: 12.

og et gensidigt tillidsforhold er afgørende forudsætning for at parterne motive-res og bliver i stand til at udvikle samarbejdsaftaler.

- Konkrete netværk kan danne grundlag for, at forvaltningens medarbejdere og organisationerne kan opnå kendskab og adgang til hinandens kompetencer og forcer. Organisationerne ønsker bl.a. adgang til den faglige viden og ekspertise, der er til stede i forvaltningen, samt muligheden for at bruge SUF som adgangsgiver til ældre og til at motivere disse til deltagelse i civile fællesskaber og aktivt medborgerskab. Forvaltningens medarbejdere kan gennem det direkte møde opnå større viden om de enkelte organisationers kompetencer ift. at byde ind med fleksible og kreative løsninger, der tager hånd om behov hos fx ensomme ældre, på en måde som professionelle ikke har mulighed for som en del af den lovbundne opgaveløsning.

Forskning og undersøgelser peger på, at udbyggede samarbejdsstrukturer mellem kommuner og frivillige er en af de afgørende forudsætninger for, at konkrete samarbejdsaftaler bliver etableret i praksis.

Store landsorganisationer som Ældre Sagen og Hovedstadens Røde Kors, efterspørger at blive inviteret til at indgå i alle eller flere lokalområdenetværk, da forningernes aktiviteter i praksis ofte er forankret i de enkelte lokalområder og samarbejde med forvaltningens enheder vil tage afsæt i kontakter der etableres lokalt. En række undersøgelser peger netop på, at en grundlæggende forudsætning for, at kommuner og frivillige organisationer kan skabe frugtbart samarbejde er, at tilrettelæggelsen af samarbejdet sker lokalt, efter lokale ønsker og behov.

EKSEMPEL: Hovedstadens Røde Kors vil gerne ind i flere netværk

I dag er Hovedstadens Røde Kors (HRK) repræsenteret i Samarbejdsfora for Aktivitet i lokalområde Bispebjerg-Nørrebro, hvilket skyldes, at organisationens hovedkvarter er placeret på Nørrebro. HRK efterspørger muligheden for at skabe kontakt mellem organisationens frivillige og aktiviteter – og forvaltningens medarbejdere og enheder i andre dele af byen, fx ved at indgå i netværk i andre dele af byen.

De mindre foreninger er væsentlige at understøtte for mangfoldigheden i - og fremtidssikring af - foreningslivet. Det er derfor relevant at være opmærksom på, at forvaltningen på forskellige måder også understøtter de mindre, lokale foreninger, bl.a. ved at disse inviteres til at indgå i netværk og dialog omkring perspektiver og rammer for samarbejde med kommunen.

6.2.4 Organisationerne ønsker taletid i forvaltningen

Foruden en egentlig netværksstruktur, der understøtter jævnlige møder efterspørger organisationerne, at forvaltningen understøtter, at civilsamfundet generelt italesættes som samarbejdspartner og synliggøres overfor medarbejderne, i større grad end i dag. Flere organisationer efterspørger at få mere direkte adgang til forvaltningens enheder og medarbejdere, som har kendskab og adgang til de ældregrupper, som de frivillige ønsker at nå ud til. Organisationerne efterspørger muligheden for i større grad end i dag, at sende frivillige ud i de enkelte enheder, fx i hjemmeplejegrupper, på plejeboligheder og hos de forebyggende medarbejdere, med henblik på, dels at formidle direkte viden om tilbud til ældre i lokalområderne, og dels at skabe dialog og opnå personlige, lokale kontakter. Organisationerne foreslår fx at de får konkret taletid på fællesmøder blandt de relevante medarbejdergrupper.

6.2.5 Tid til opgaven hos de professionelle medarbejdere i SUF

Flere af organisationernes repræsentanter, som har konkrete erfaringer med at samarbejde med eller skabe kontakt til SUFs medarbejdere, giver udtryk for, at forvaltningen kan opleves lukket og utilgængelig for de frivillige. Dette begrundes bl.a. med, at de frivillige oplever, at de ansatte kun i begrænset omfang ønsker eller har tid til at prioritere opgaven.

Foruden kontakt til forvaltningen på centralt, strategisk niveau og som lokalområdebaseret netværk, efterspørger flere organisationer muligheden for, at der kan skabes lokale møder mellem enkelte frivillige og relevante medarbejdergrupper. Dette forudsætter dog ikke blot, at forvaltningens medarbejdere bakker op om samarbejdets relevans, men også at der i de enkelte dele af SUF kan afses tid til at prioritere mødet med de frivillige, og at de relevante medarbejdergrupper har frihed til at imødekomme de frivillige med en vis fleksibilitet. Flere organisationer oplever, at dette kan være en udfordring i det daglige, fordi forvaltningens medarbejdere

bejdere opleves som pressede og svære at få i tale. Desuden har organisationer, som deltager i eksisterende netværk, erfaring med, at relevante medarbejdergrupper særligt hjemmeplejens medarbejdere, men også medarbejdere fra plejebolig-enheder og visitatorer, er svagt repræsenteret.

Al forskning peger på, at det personlige møde og kendskab på tværs af sektorer - organisationer og kommunale enheder - er det, der skaber lokalt samarbejde mellem den frivillige og offentlige sektor.⁴⁰ Hvis mødet mellem parterne således i dag begrænses af manglende prioritering eller tidsmæssige ressourcer hos forvaltningens medarbejdere, kan dette forventes at udgøre en væsentlig barriere for at øge samarbejdet.

6.2.6 Forvaltningen skal dele sin faglige viden med de frivillige

De frivillige organisationer efterspørger generelt adgang til forvaltningens faglige viden og professionelle kompetence ift. fagområder, der overlapper med frivillige aktiviteter og projekter. Ved at forvaltningen deler konkret, faglig viden om ældre og sundhedsspecifikke områder med de frivillige foreninger, understøtter forvaltningen konkret, at frivillige aktiviteter opnår en større kvalitet for de ældre, og rammer ind på specifikke og relevante behov hos forskellige ældregrupper. En øget overførsel af fagspecifik viden til de frivillige organisationer understøtter derved etablering af samarbejdsprojekter, der både tager afsæt i faglig relevant viden om fx ensomhed og de frivilliges mulighed for at skabe afgrænsede og konkrete tilbud, der tager afsæt i de enkelte ældres særlige behov og individuelle ønsker, på områder hvor kommunens tilbud ikke kan nå ud.

Foruden kontaktskabelse via netværk, kan overførsel af faglig viden til frivillige fx ske ved at:

- SUF afholder informationsmøder og temadage for både professionelle og frivillige.
- Det bliver muligt for frivillige organisationer at inviterer en fagkonsulent med relevant viden ud til fx en temadag for foreningens medlemmer og aktive frivillige.

⁴⁰ Rapport fra arbejdsgruppen om sammenhængende kommunale frivillighedspolitikker, 2010: 44.

Begge forslag efterspørges konkret af flere foreninger.

EKSEMPEL: Spisevenner hjælper mod ensomhed

Kommunerne har en viden om, at ældre kan have stor gavn af at spise sammen med andre. Undersøgelser og erfaringer fra flere kommuner, har påvist, at dette for mange ældre, kan have en effekt ift. både den enkeltes funktionsniveau, humøret og vægten. I flere kommuner har man indgået et samarbejde med bl.a. Ældre Sagen, om at etablere en ordning med spisevenner for hjemmeboende ældre. Dette betyder, at en frivillig kommer hjem til ældre, der bor eller lever alene, og som ofte spiser alene. I et sådant samarbejde kan kommunens fagkonsulenter bidrage med viden om emnet, mens hjemmeplejens medarbejdere kan hjælpe med at identificere, hvor behovet er. De frivillige foreninger kan på den baggrund konkret hjælpe udsatte ældre til at opnå en højere livskvalitet ved at formidle kontakt til en spiseven.⁴¹

I alle tilfælde vil en organisatorisk ramme, der understøtter, at forvaltningen deler sin faglige viden med frivillige, tillige have en effekt på andre områder. Mødet mellem forvaltningens medarbejdere og de frivillige vil foruden at sikre, at også de professionelle opnå øget indsigt i de ressourcer som frivillige organisationerne byder ind med i et samarbejde, også skabe grundlag for etablering af personlige kontakter og mulige, konkrete samarbejdspartnere.

6.2.7 Andre ønsker til forvaltningens organisatoriske rammer

Lokaler til rådighed for de frivillige

Flere organisationer peger på, at SUF kan understøtte civilsamfundet og facilitere et samarbejde med frivillige, ved i størst mulig omfang at stille lokaler til rådighed for frivillige aktiviteter fx ved at gøre kommunens matrikler mest mulig åbne for frivillige organisationer og aktiviteter, eller støtte samarbejdsprojekter med frivillig ved at finansiere lokaleleje.

⁴¹ Flere kommuner har med succes etableret et samarbejde med frivillige foreninger omkring spisevenner. Denne aktivitetsform udfordres dog pt. af nogle uafklarede, skattetekniske spørgsmål da kommunen, som en del af aktiviteten giver et gratis måltid mad til de frivillige.

Bedre information på kommunens hjemmeside

Flere organisationer påpeger, at såvel hele Københavns Kommune som SUF, har mangelfulde eller svært tilgængelige informationer om og til frivillige på hjemmesiden. Organisationerne opfordrer til, at Københavns Kommune og SUF opretter en egentlig frivilligportal, der giver relevant og lettilgængelig information om området. Bl.a. efterspørges kontaktoplysninger til relevante medarbejdere eller kontaktholdere, hvis frivillige ønsker at skabe kontakt mhp. muligt samarbejde med SUF.

Oversigt over foreninger og tilbud i frivilligt regi

Flere organisationer efterspørger, at SUF understøtter udformning af en kommunal foreningsoversigt, særligt med informationer baseret på de enkelte lokalområder. Ønsket fra foreningernes side er, at SUF via en oversigt, skal facilitere at forvaltningens medarbejdere opnår bredt kendskab til tilbud og muligheder som kan have relevans, for de ældre de møder i dagligdagen, og på den baggrund formidle kontakt mellem relevante ældre og de frivillige organisationers tilbud.

7. Metode

Empiri som ligger til grund for analysen:

Frivillige organisationer:

- Interview med udviklingskonsulent i Ældre Sagens frivilligafdeling.
- Interview med ældrepolitisk koordinator i Ældre Sagen.
- Interview med sekretariatschef i frivilligafdeling i Hovedstadens Røde Kors.
- Interview med to netværkskonsulenter på frivilligområdet i Hovedstadens Røde Kors.
- Interview med netværkskonsulent i Ældremobiliseringen.
- Interview med formand for Frivilligt Forum.
- Interview med centerleder på aktivitetscenter Sct. Joseph (partnerskabsprojekt med Københavns Kommune).
- Interview med daglig leder på Aktivitetscenter Sløjfen.
- Interview med daglig leder af værestedet Drys Ind på Amager.

Medarbejdere i SUF:

- Kvalitative interviews med forstandere på tre plejeboligheder (VBH, AMA og IBØ).
- Ældrestabens afdækning af eksisterende samarbejde på samtlige plejeboligheder fra august 2011. Telefoninterviews med 43 forstandere.
- Interviews med tre hjemmeplejeledere (IBØ, BIN og VBH).
- Interviews med tre gruppeledere (IBØ, AMA og BIN).
- Interviews med tre forebyggende medarbejdere (VBH, AMA og IBØ)
- Empiri fra fokusgrupper med sosu-assistenter og -hjælpere fra hjemmeplejen og plejeboligheder foretaget i relation til analyse af ensomhed og barrierer for tidligere flytning i plejebolig.
- Spørgeskemaundersøgelse til kommunens aktivitetscentre.
- Interview med sundhedskonsulent samt motionsvejleder på forebyggelsescenter Vanløse.
- Samtaler og faglig sparring med fagkonsulenter og brobyggere fra Ældrestaben med viden om frivillige aktører på ældreområdet.

Anden empiri og materiale der inddrages i analysen:

- Aktuel faglitteratur om emnet.
- Relevante undersøgelser og forskning om emnet.
- Materialer om emnet udgivet af frivillige foreninger.

8. Litteratur

Aktiv og Tryk - hele livet. Et reformprogram for ældrepleje og sundhed i Københavns Kommune. (2011). Sundhed- og Omsorgsudvalget.

Analyse af ensomhed. (2011). Sundheds- og Omsorgsforvaltningen.

Den frivillige sociale indsats. Årsrapport 2010, udarbejdet af Center for Frivilligt Socialt Arbejde. Udgivet af Socialministeriet.

Det mener Frise – om grænserne mellem offentligt ansvar og frivilligt engagement. (2011). Frivilligcentre og Selvhjælp, Danmark.

Evaluering af projektgruppens arbejde i Projekt Ældres Netværk. (2010). DPU. København.

Pedersen, Thomas Nicolai. Evaluering af projektgruppens arbejde i Projekt Ældres Netværk. (2010). Danmarks Pædagogiske Universitetsskole, Aarhus Universitet.

FOA: Pressemeddelelse – Frivillige udfører opgaver de fastansatte burde løse. (2011).

Frivillige sociale organisationers rolle i fremtidens velfærdssamfund – udgangsbøn. (2008). Rådet for frivillige Socialt arbejde.

Hvor langt vil vi gå? Frivilliges samarbejde med det offentlige. (2005). Ældre Sagen.

Håndbog til kommuner om samarbejde med foreninger. (Net-publication). Center for Frivilligt Socialt Arbejde.

<http://www.frivillighed.dk/Webnodes/Foreningerne+som+samarbejdspartnere/31359>.

Ibsen, Bjarne et al. Offentlige-frivillige partnerskaber omkring børn og fysisk aktivitet. (2008). Syddansk Universitet, Institut for idræt og biomekanik.